

Bydgoszcz, 10 stycznia 2022 r.

Zmiany w rozliczaniu składek oraz sporządzaniu dokumentów ubezpieczeniowych

Zmiana składki zdrowotnej w ramach Polskiego Ładu

Agenda spotkania

1. Realizacja obowiązków związanych z wyliczaniem składki zdrowotnej
2. Realizacja obowiązków związanych z wypełnianiem dokumentów ubezpieczeniowych
3. Realizacja obowiązków związanych z rozliczaniem składki zdrowotnej
4. Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania.

Zmiana składki zdrowotnej w ramach Polskiego Ładu

Realizacja obowiązków związanych z wyliczaniem składki zdrowotnej

Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2105), tzw. Polski Ład.

Zakres zmian w składce na ubezpieczenie zdrowotne:

- ❑ **Zmiana zasad ustalania podstawy wymiaru składki** na ubezpieczenie zdrowotne dla osób prowadzących pozarolniczą działalność i osób z nimi współpracujących. Oparcie zróżnicowania zasad ustalania podstawy wymiaru składki na formie opodatkowania stosowanej przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność,
- ❑ **Zmiana zasady ustalania wielokrotności składki** w przypadku prowadzenia **kilku rodzajów** pozarolniczej działalności,
- ❑ **Zmiana zasad pomniejszania składki** na ubezpieczenie zdrowotne do kwoty zaliczki na podatek. Pomniejszenie następuje do kwoty odpowiadającej kwocie zaliczki na podatek dochodowy, obliczanej zgodnie z przepisami obowiązującym na dzień 31 grudnia 2021 r., a nie do kwoty faktycznej zaliczki za dany miesiąc,

Wejście w życie od 1 stycznia 2022 r.

Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, tzw. Polski Ład

Zakres zmian w składce na ubezpieczenie zdrowotne c.d.:

- ❑ **Wprowadzenie nowego zwolnienia** z obowiązku opłacenia składki zdrowotnej z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności, w przypadku gdy osoby te równocześnie pozostają w stosunku pracy,
- ❑ Wprowadzenie **zasady finansowania składki** przez pracodawcę od wynagrodzeń z tytułu **nielegalnego zatrudnienia** oraz wynagrodzeń nieujawnionych,
- ❑ **Wprowadzenie obowiązku ubezpieczenia zdrowotnego** z tytułu powołania do pełnienia funkcji na mocy aktu powołania, jeżeli pobierane jest z tego tytułu wynagrodzenie.

Wejście w życie od 1 stycznia 2022 r.

Składka w zależności od opodatkowania

Składka zdrowotna jest **uzależniona od tego w jaki sposób osoby prowadzące działalność ustalają podatek dochodowy od osób fizycznych.**

WAŻNE! ZUS **nie jest właściwy** w zakresie określania lub wyjaśniania zasad ustalania przychodu, dochodu i zasad odliczania kosztów uzyskania przychodu, czy odliczania od podatku składek na ubezpieczenia społeczne, tj. jakie kwoty wchodzi do przychodów/dochodów, ani kiedy i jak dokonuje się potrąceń kwot z podatku.

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1128, z późn. zm.), dalej: ustawa o PIT. Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 1905, z późn. zm.), dalej: ustawa o zryczałtowanym podatku dochodowym.

Składka w zależności od opodatkowania

1) Osób uzyskujących przychody lub dochody **z działalności gospodarczej**, w zależności od formy opodatkowania dla tego źródła przychodów, o których mowa w przepisach ustawy o PIT lub ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym, tj. prowadzących działalność gospodarczą opodatkowanych:

- na zasadach ogólnych (według skali lub podatkiem liniowym),
- opodatkowanych zryczałtowanym podatkiem od przychodów ewidencjonowanych, albo
- kartą podatkową.

Działalność gospodarczą w rozumieniu przepisów podatkowych prowadzą zarówno osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą jak i wspólnicy spółek (cywilnych, jawnych, partnerskich).

2) Osób prowadzących pozarolniczą działalność uzyskujących przychody lub dochody **z innego źródła przychodów** w rozumieniu ww. przepisów podatkowych oraz osób współpracujących.

Nowa wysokość składki zdrowotnej

Zgodnie z ogólną zasadą stopa procentowa składki wynosi 9%, ale nowe przepisy wprowadzają zmianę w tym zakresie wobec osób prowadzących pozarolniczą działalność, którzy opłacają podatek dochodowy **w formie podatku liniowego**. Dla tych osób stopa procentowa składki wynosi **4,9%**.

WAŻNE! Przy czym miesięczna wysokość składki nie może być niższa niż kwota ustalona jako 9% minimalnego wynagrodzenia. W przypadku, gdy składka jest niższa od tej kwoty podnieść należy składkę do tej wysokości wraz z podstawą wymiaru składek, którą podnosi się do minimalnego wynagrodzenia (w 2022 r. *podstawa – 3.010 zł i składka 270,90 zł*).

Nowa wysokość składki zdrowotnej

Przykład 1

Pani Alicja prowadzi działalność gospodarczą opodatkowaną według zasad ogólnych od 1 lutego 2022 r. Jej dochód z działalności gospodarczej w lutym wyniósł 5.000 zł, a w marcu 2022 r. - 6.000 zł.

4,9% x 5.000 zł = 245 zł, czyli niższa od 270,90 zł.

4,9% x 6.000 zł = 294 zł

Minimalne wynagrodzenie w 2022 r. wynosi 3.010 zł

9% x 3.010 zł = 270,90 zł

Składka na ubezpieczenie zdrowotne Pani Alicji:

- za marzec 2022 r. - 270,90 zł, a podstawa wymiaru 3.010 zł,*
- za kwiecień 2022 r. - 294 zł, a podstawa wymiaru 6.000 zł.*

Przedsiębiorcy opodatkowani na zasadach ogólnych (skala podatkowa oraz podatek liniowy)

Miesięczna podstawa wymiaru składki ustalana jest od dochodu uzyskiwanego z działalności gospodarczej w miesiącu poprzedzającym miesiąc, za który opłacana jest składka. Nie może być jednak niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia.

Miesięczny dochód ustalany jest w następujący sposób:

- a) dochód za pierwszy miesiąc jest ustalany jako różnica między osiągniętymi przychodami, a poniesionymi kosztami uzyskania tych przychodów w rozumieniu ustawy o PIT,
- b) dochód ustalony w sposób, o którym mowa w pkt a), jest pomniejszany o kwotę składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe opłaconych w tym miesiącu, jeżeli nie zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodów,

Przedsiębiorcy opodatkowani na zasadach ogólnych (skala podatkowa oraz podatek liniowy)

Miesięczny dochód ustalany jest w następujący sposób (c.d.):

c) dochód za kolejne miesiące ustala się jako różnicę między sumą przychodów, osiągniętych od początku roku i sumą kosztów uzyskania tych przychodów poniesionych od początku roku, w rozumieniu ustawy o PIT,

d) dochód ustalony w sposób, o którym mowa w pkt c), jest pomniejszany o sumę dochodów ustalonych za miesiące poprzedzające i o różnicę między sumą składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe, zapłaconych od początku roku, a sumą składek odliczonych w poprzednich miesiącach; dochód nie jest pomniejszany o składki, które zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodów.

Przedsiębiorcy opodatkowani na zasadach ogólnych (skala podatkowa oraz podatek liniowy)

Przykład 2

Pan Bronisław prowadzi działalność od 1 lipca 2022 r. Jest współnikiem spółki jawnej, której przychody z działalności gospodarczej są opodatkowane wg zasad ogólnych. Jego dochód z działalności gospodarczej w lipcu 2022 r. wyniósł 6.500 zł. Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne Pana Bronisława stanowi:

- *za lipiec 2022 r. - kwota 3.010 zł (kwota minimalnego wynagrodzenia w 2022 r.), ponieważ w poprzednim m-cu nie prowadziła jeszcze działalności,*
- *za sierpień 2022 r. będzie stanowiła kwota 6.500 zł (dochód uzyskany w lipcu 2022 r.).*

Przedsiębiorcy opodatkowani na zasadach ogólnych (skala podatkowa oraz podatek liniowy)

WAŻNE! Zasady te wchodzi w życie od 1 lutego 2022 r., gdyż do ustalenia składki brane są dochody uzyskane w miesiącu poprzedzającym miesiąc, za który jest ona rozliczana.

Czyli na wysokość składki za luty 2022 r. wpływ ma dochód uzyskany w styczniu 2022 r.

Za styczeń 2022 r. składka zdrowotna naliczana jest na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2021 r. Czyli podstawę stanowi 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, dalej: *przeciętne miesięczne wynagrodzenia w czwartym kwartale*. Natomiast wysokość składki wynosi 9%.

Przedsiębiorcy opodatkowani na zasadach ogólnych (skala podatkowa oraz podatek liniowy) **c.d.**

Przykład 3

Pani Celina prowadzi działalność gospodarczą, która jest opodatkowana wg zasad ogólnych. W styczniu 2022 r. jej przychody wyniosły 5.000 zł, a w lutym 13.000 zł. Koszty poniesione: w styczniu 4.000 zł, w lutym 6.000 zł. Opłacone w danym miesiącu składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe zostały zaliczone kosztów uzyskania przychodów. Podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne Pani Celiny wynosi:

- *za styczeń – kwota 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w czwartym kwartale,*
- *za luty – 3.010 zł, gdyż dochód ustalony za styczeń jest niższy od tej kwoty (5.000 zł – 4.000 zł = 1.000 zł),*
- *za marzec – dochód za luty, tj. 7.000 zł ustalonemu w następujący sposób - przychody za styczeń i luty minus kosztów za te miesiące minus dochód za miesiące poprzednie, czyli (5.000 zł + 13.000 zł) – (4.000 zł + 6.000 zł) – 1.000 zł = 7.000 zł.*

Przedsiębiorcy opodatkowani na zasadach ogólnych (skala podatkowa oraz podatek liniowy) **c.d.**

Roczna podstawa wymiaru składki ustalana jest od dochodu rocznego uzyskiwanego z działalności gospodarczej ustalonego jako:

- różnica między osiągniętymi przychodami, w rozumieniu ustawy o PIT, a
- poniesionymi kosztami uzyskania tych przychodów, w rozumieniu ustawy o PIT,
- pomniejszony o kwotę opłaconych w tym roku składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe, jeżeli nie zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodów.

WAŻNE! Ustalana jest za rok składkowy (trwa od 1 lutego danego roku do 31 stycznia roku następnego).

Nie może być niższa od iloczynu liczby miesięcy podlegania ubezpieczeniu w danym roku i kwoty minimalnego wynagrodzenia.

Przedsiębiorcy opodatkowani na zasadach ogólnych (skala podatkowa oraz podatek liniowy) **c.d.**

Przykład 4

Pan Daniel prowadzi działalność opodatkowaną w formie podatku liniowego od 1 sierpnia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. W tym okresie uzyskał dochody z działalności gospodarczej w wysokości 21.000 zł. Jego roczna podstawa wymiaru nie może być niższa od kwoty: 15.050 zł (iloczyn liczby miesięcy podlegania i minimalnego wynagrodzenia: 5 x 3.010 zł), a roczna składka nie może być niższa od kwoty: 1.354,50 zł (9% x 15.050 zł).

Wysokość rocznej składki Pana Daniela obliczonej od dochodu rocznego: 1.029 zł (4,9% x 21.000 zł).

*Dlatego też, jego **roczna podstawa wymiaru składki** na ubezpieczenie zdrowotne **wynosi 15.050 zł**, a **roczna składka 1.354,50 zł**.*

Przedsiębiorcy opodatkowani na zasadach ogólnych (skala podatkowa oraz podatek liniowy) **c.d.**

WAŻNE! Ustalając roczny dochód nie uwzględnia się przychodów osiągniętych w okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej, jak też poniesionych w tym okresie kosztów uzyskania w rozumieniu ustawy o PIT.

Przykład 5

Pani Eliza prowadzi działalność opodatkowaną w formie zasad ogólnych od 1 sierpnia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. W m-cach wrzesień i październik jej działalność była zawieszona.

Roczna podstawa wymiaru Pani Elizy nie może być niższa od kwoty: 9.030 zł (iloczyn liczby miesięcy podlegania, bez IX i X 2022 r., i minimalnego wynagrodzenia: 3 x 3.010 zł), a roczna składka nie może być niższa od kwoty: 812,70 zł (9% x 9.030 zł).

Do wyliczenia dochodu nie uwzględnia się ewentualnych przychodów i dochodów oraz kosztów za m-ce IX i X 2022 r.

Przedsiębiorcy opodatkowani ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych

Miesięczna podstawa wymiaru składki jest zryczałtowana i uzależniona od wysokości uzyskanych przychodów z działalności gospodarczej i wynosi:

- **60%** przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku (dalej: przeciętne wynagrodzenie), jeżeli przychody z działalności gospodarczej nie przekroczyły od początku roku 60 tys. zł,
- **100%** przeciętnego wynagrodzenia, jeżeli przychody z działalności gospodarczej przekroczyły 60 tys. zł i nie przekroczyły 300 tys. zł,
- **180%** przeciętnego wynagrodzenia, jeżeli przychody z działalności gospodarczej przekroczyły 300 tys. zł.

Przedsiębiorcy opodatkowani ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych

Jeśli przekroczy się ww. progi przychodów w danym miesiącu - za ten miesiąc należy rozliczyć składkę od podstawy jej wymiaru obowiązującej dla kolejnego progu przychodów.

Przykład 6

Pan Felicjan prowadzi działalność od stycznia do czerwca 2022 r. Rozlicza się z podatku dochodowego stosując ryczałt od przychodów ewidencjonowanych. Pan Felicjan zakończył prowadzenie działalności. W sierpniu 2022 r. otworzył nową działalność, opodatkowaną tak samo.

*We wrześniu 2022 r. suma przychodów liczonych od początku 2022 r. przekroczyła 60 000 zł. Za ten m-c i kolejne musi rozliczyć **składkę na ubezpieczenie zdrowotne** od podstawy wymiaru wynoszącej **100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia** w czwartym kwartale.*

WAŻNE! Ustalając wysokość przychodów nie uwzględnia się przychodów osiągniętych w okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej.

Przedsiębiorcy opodatkowani ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych **c.d.**

Przedsiębiorca, który przez cały poprzedni rok kalendarzowy prowadził działalność gospodarczą i przychody z tej działalności były opodatkowane na zasadach ogólnych lub ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych może przy określaniu wysokości miesięcznej podstawy wymiaru **zadeklarować chęć opłacania składki na podstawie kwoty przychodów uzyskanych w poprzednim roku kalendarzowym.**

Przykład 7

*Pani Grażyna opłaca ryczałt od przychodów ewidencjonowanych od prowadzonej działalności. W 2021 r. rozliczała się w formie podatku liniowego i uzyskała przychody 53.000 zł (po odliczeniu składek na ubezpieczenia społeczne). Za 01/2022 zadeklarowała, że będzie ustalała m-czną podstawę składki zdrowotnej za cały 2022 r. w wysokości przychodów z 2021 r. Obowiązującą ją miesięczną podstawą wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne **za cały rok 2022 będzie podstawa odpowiadająca 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w czwartym kwartale.***

Przedsiębiorcy opodatkowani ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych **c.d.**

Roczną podstawę wymiaru składki stanowi iloczyn liczby miesięcy w roku kalendarzowym podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu i kwoty odpowiadającej:

- **60%** przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku (dalej: przeciętne wynagrodzenie), jeżeli przychody z działalności gospodarczej nie przekroczyły od początku roku 60 tys. zł,
- **100%** przeciętnego wynagrodzenia, jeżeli przychody z działalności gospodarczej przekroczyły 60 tys. zł i nie przekroczyły 300 tys. zł,
- **180%** przeciętnego wynagrodzenia, jeżeli przychody z działalności gospodarczej przekroczyły 300 tys. zł.

Przedsiębiorcy opodatkowani ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych **c.d.**

Dopłata składki - po zakończeniu roku w terminie miesiąca od upływu terminu do złożenia zeznania podatkowego, o którym mowa w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, przedsiębiorca dopłaca kwotę stanowiącą różnicę między roczną składką ustaloną od rocznej podstawy wymiaru, a sumą składek wpłaconych za poszczególne miesiące.

WAŻNE! W miesiącu, w którym zostały przekroczone kwoty przychodu **60.000 zł** albo **300.000 zł** płatnik nie koryguje rozliczeń za miesiące poprzednie. Rozliczenie składki rocznej nastąpi po roku w dokumentach rozliczeniowych składanych za luty kolejnego roku.

Przedsiębiorcy opodatkowani ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych **c.d.**

Przykład 8

Pan Henryk jako wspólnik spółki jawnej rozliczał się z podatku dochodowego w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych przez cały 2022 r. Jego przychody z działalności gospodarczej przekroczyły w 2022 r. 60.000 zł. W lutym 2023 r. Pan Henryk ustala **roczną podstawę wymiaru składki** na ubezpieczenie zdrowotne **jako iloczyn 12 x 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia** w czwartym kwartale 2021 r. Od tak ustalonej podstawy wymiaru obliczana jest składka roczna (9%).

Składka ta, **po odjęciu sumy składek opłaconych za poszczególne m-ce 2022 r.**, Pan Henryk wykaże w dokumencie rozliczeniowym składanym za luty 2023 r., w odrębnym bloku służącym do rozliczenia składki rocznej.

Okres prowadzenia działalności uwzględniany przy sumowaniu przychodów, dochodów

Do okresu prowadzenia działalności, z którego ustala się miesięczną i roczną podstawę wymiaru oraz składkę zdrowotną **nie uwzględnia się okresów**, w których dana osoba **nie podlega ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności**.

Dotyczy to osób, które przez część roku:

- spełniają warunki do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników na podstawie art. 5a ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- nie podlegają ustawodawstwu polskiemu.

Nie uwzględnianie tych okresów oznacza **niesumowanie przychodów i dochodów uzyskanych z działalności gospodarczej w tym czasie**.

Okres prowadzenia działalności uwzględniany przy sumowaniu przychodów, dochodów

Przykład 9

Pani Urszula prowadzi w 2022 r. działalność gospodarczą, która jest opodatkowana w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych. Do 30 czerwca 2022 r. spełniała warunki ustawowe i podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników. Od 1 lipca 2022 r. Pani Urszula podlega ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu prowadzonej działalności. Forma opodatkowania nie uległa zmianie.

*Przychody z działalności gospodarczej Pani Urszuli **sumowane od lipca 2022 r. do końca roku nie przekroczyły 60.000 zł.** Za lipiec-grudzień 2022 r. jej podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia zdrowotne **stanowi kwota 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia** w czwartym kwartale.*

Zmiana formy opodatkowania w trakcie roku

WAŻNE! Przedsiębiorcy, którzy w trakcie roku kalendarzowego stosowali najpierw opodatkowanie na zasadach ogólnych, a następnie ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, do wyliczenia miesięcznej jak i rocznej składki zdrowotnej wykazywanej w dokumentach rozliczeniowych **uwzględniają:**

- **za pierwszą część roku** - jedynie **dochody** uzyskane za okres opodatkowanie na zasadach ogólnych,
- **za drugą część roku** - jedynie **przychody uzyskane za okres stosowania opodatkowania ryczałtem**, z wyłączeniem przychodów za okres stosowania opodatkowania na zasadach ogólnych.

W związku z tym za ten rok oblicza się roczną składkę od rocznej podstawy jej wymiaru odrębnie w odniesieniu do okresów, w których stosowana była dana forma opodatkowania.

Zmiana formy opodatkowania w trakcie roku - podstawa miesięczna

Przykład 10

Pani Iga prowadziła działalność do czerwca 2022 r. i stosowała zasady ogólne. Następnie ją zakończyła. Kolejną działalność rozpoczęła w sierpniu i jako formę opodatkowania wybrała ryczałt od przychodów ewidencjonowanych. Przychody Pani Igi z drugiej działalności, na ryczałcie, od sierpnia do września 2022 r. nie przekraczały 60 tys. zł. Przekroczenie tego limitu nastąpiło w październiku. Składkę na ubezpieczenie zdrowotne Pani Iga oblicza od kwot:

- *za styczeń – od **75% przeciętnego** miesięcznego wynagrodzenia w czwartym kwartale*
- *za luty-czerwiec - **na podstawie dochodów z poprzedniego m-ca,***
- *za sierpień-wrzesień - od podstawy wymiaru odpowiadającej kwocie **60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia** w czwartym kwartale,*
- *za październik-grudzień - od podstawy wymiaru odpowiadającej kwocie **100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia** w czwartym kwartale.*

Zmiana formy opodatkowania w trakcie roku - podstawa roczna

Przykład 11

Pan Jacek prowadzi działalność gospodarczą od 2015 r. Do czerwca 2022 opłaca podatek zryczałtowany, a od lipca 2022 – podatek na zasadach ogólnych, według skali. Pan Jacek uzyskał za miesiąc w 2022 r.:

- styczeń-czerwiec 2022 r. - przychody w wysokości 270.000 zł, czyli rozlicza roczną składkę na ubezpieczenie zdrowotne od kwoty **6 x 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia** w czwartym kwartale,*
- lipiec-grudzień 2022 r. - dochody w wysokości 105.000 zł, od których powinien odprowadzić składkę roczną w wysokości **9.450 zł** (105.000 zł x 9%), która jest wyższa od składki ustalonej od iloczynu miesięcy podlegania i minimalnego wynagrodzenia – 1.625,40 zł (9% x 6 x 3.010 zł).*

Pozostałe osoby prowadzące pozarolniczą działalność

Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne przedsiębiorców stosujących opodatkowanie w formie **karty podatkowej** stanowi **kwota minimalnego wynagrodzenia**.

Przykład 12

*Pani Kinga prowadzi działalność w 2022 r., podobnie jak w 2021 r., rozlicza się z podatku dochodowego w formie karty podatkowej. Za każdy miesiąc podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu działalności gospodarczej 2022 r. Pani Kinga rozlicza składkę w wysokości **270,90 zł** (9% x 3.010 zł – minimalne wynagrodzenie w 2022 r.).*

W odniesieniu do tej grupy
nie występuje instytucja rocznej podstawy wymiaru składki.

Pozostałe osoby prowadzące pozarolniczą działalność

Pozostałe osoby prowadzące pozarolniczą działalność, np.:

- wspólnicy spółek, których przychody nie są przychodami z działalności gospodarczej (ale przychodami z zysku spółki/ze środków kapitałowych), czy twórcy i artyści,
- oraz osoby współpracujące.

Ich podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne stanowi kwota **100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia** w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale.

W odniesieniu do tej grupy
nie występuje instytucja rocznej podstawy wymiaru składki.

Pozostałe osoby prowadzące pozarolniczą działalność

Przykład 13

*Pan Ludwik jest wspólnikiem spółki komandytowej. W 2022 r. rozlicza podatek dochodowy od zysku ze spółek (nie z działalności gospodarczej). Składkę na ubezpieczenie zdrowotne oblicza od **100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia** w czwartym kwartale roku poprzedniego.*

Przykład 14

*Pani Łucja jest twórcą i z tego tytułu jest zgłoszona do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. W 2022 r. podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne Pani Łucji stanowi **100% przeciętnego miesięcznego** wynagrodzenia w czwartym kwartale roku poprzedniego.*

Osoby, które prowadzą więcej niż jedną działalność

Przedsiębiorcy mogą stosować w trakcie roku kalendarzowego różne formy opodatkowania, w związku:

- ❑ ze zgłoszeniem zmiany stosowanej formy opodatkowania na inną,
- ❑ z zamknięciem, a następnie ponowną rejestracją działalności w tym samym lub kolejnym miesiącu,
- ❑ z jednoczesnym prowadzeniem różnych rodzajów pozarolniczej działalności opodatkowanych na różnych zasadach.

Osoby, które prowadzą więcej niż jedną działalność

- ❑ **Składka od każdej formy podatkowej** – osoba prowadząca kilka rodzajów działalności, z których uzyskuje przychody zakwalifikowane dla celów podatkowych jako przychody z działalności gospodarczej, a które opodatkowane są różnymi formami opodatkowania (zasady ogólne, ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, karta podatkowa) **składkę na ubezpieczenie zdrowotne za dany miesiąc opłaca odrębnie od podstaw wymiaru ustalonych dla każdej formy podatkowej.**
- ❑ Jeśli osoba taka dodatkowo prowadzi działalność, z której przychody nie są przychodami z działalności gospodarczej (udział w spółce komandytowej, jednoosobowej spółce z o.o.) to **dotatkowo oblicza odrębną składkę od 100% przeciętnego wynagrodzenia.**

Osoby, które prowadzą więcej niż jedną działalność

- ❑ **Składka od każdego rodzaju działalności** – osoba, która prowadzi kilka rodzajów pozarolniczej działalności i nie uzyskuje przychodów kwalifikowanych dla celów podatkowych jako przychody z działalności gospodarczej (do której nie ma zastosowania art. 81 ust. 2 lub 2e), składkę na ubezpieczenie zdrowotne opłaca od podstawy wymiaru wynoszącej 100% przeciętnego wynagrodzenia **odrębnie od każdego rodzaju** prowadzonej działalności.

Osoby, które prowadzą więcej niż jedną działalność

Jako rodzaje pozarolniczej działalności są traktowane:

- działalność gospodarcza prowadzona w formie spółki cywilnej,
- działalność gospodarcza prowadzona w formie jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością,
- działalność gospodarcza prowadzona w formie spółki jawnej,
- działalność gospodarcza prowadzona w formie spółki komandytowej,
- działalność gospodarcza prowadzona w formie spółki partnerskiej.

Jako prowadzenie odrębnego rodzaju działalności **nie jest** już traktowane m.in. prowadzenie działalności twórczej i artystycznej, czy wykonywanie wolnego zawodu.

Osoby, które prowadzą więcej niż jedną działalność (jedna forma podatkowa)

- ❑ Jeżeli ubezpieczony prowadzi więcej niż jedną działalność gospodarczą, z których dochody są opodatkowane na zasadach ogólnych, składkę na ubezpieczenie zdrowotne **opłaca od sumy dochodów**.
- ❑ Jeżeli ubezpieczony prowadzi więcej niż jedną działalność gospodarczą, z których przychody są opodatkowane ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, przy określaniu podstawy wymiaru składki do limitów przychodów, od których zależy wysokość podstawy wymiaru składki **przyjmuje sumę przychodów z tych działalności**.

Osoby, które prowadzą więcej niż jedną działalność (sumowanie dochodów/przychodów)

Przykład 15

*Pan Michał prowadzi działalność gospodarczą w 2022 r. (wpis do CEIDG) i jest dodatkowo współnikiem spółki partnerskiej. Z obydwu tych form uzyskiwane dochody opodatkowane są jako dochody z działalności gospodarczej podatkiem liniowym. Do ustalenia podstawy wymiaru składki zdrowotnej Pana Michała w każdym miesiącu 2022 r., z wyjątkiem stycznia 2022 r., **sumuje dochody uzyskiwane w poprzednim miesiącu z obydwu tych form.***

Przykład 16

*Pani Nina jest współnikiem spółki cywilnej i spółki jawnej. W 2022 r. rozlicza podatek w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych. W styczniu jej przychód z działalności gospodarczej jako współnika spółki cywilnej wynosi 38.000 zł, a jako współnika spółki jawnej 15.000 zł. Suma przychodów wynosi 53.000 zł. Podstawą wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne Pani Niny **w styczniu 2022 r. jest kwota odpowiadająca 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w czwartym kwartale.***

Osoby, które prowadzą więcej niż jedną działalność (dwie lub więcej formy opodatkowania)

Przykład 17

*Pan Olgierd prowadzi działalność gospodarczą (wpis do CEIDG) oraz dodatkowo od 1 marca 2022 r. jest współnikiem spółki jawnej. Z tytułu indywidualnej działalności gospodarczej korzysta z opodatkowania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych natomiast jako współnik uzyskuje przychody z działalności gospodarczej opodatkowane na zasadach ogólnych (wg skali). W tej sytuacji począwszy od marca pan Olgierd **zobowiązany jest opłacać składkę zdrowotną odrębnie od każdej działalności, do których stosowane są różne formy opodatkowania.***

Do ustalania podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu działalności wpisanej do CEIDG Pan Olgierd uwzględnia przychody tylko z tej działalności, a przy ustalaniu podstawy wymiaru składki z tytułu prowadzenia działalności jako współnik tylko dochody ze spółki.

Osoby, które prowadzą więcej niż jedną działalność (dwie lub więcej formy opodatkowania)

Przykład 18

*Pani Paulina prowadzi działalność gospodarczą (wpis do CEIDG) i stosuje opodatkowanie kartą podatkową. Od 20 maja 2022 r. przystąpiła do spółki jawnej co oznacza, że utraciła prawo do opodatkowania kartą podatkową. Od tego miesiąca przychody z działalności indywidualnej jak i prowadzonej w ramach spółki Pani Pauliny są opodatkowane na zasadach ogólnych. Z uwagi na to, że w danym miesiącu wystąpiły dwie formy opodatkowania przychodów z działalności gospodarczej Pani Paulina zobowiązana jest do opłacenia za ten miesiąc składki na ubezpieczenie zdrowotne **odrębnie od każdej formy opodatkowania.***

Osoby, które prowadzą więcej niż jedną działalność (dwie lub więcej formy opodatkowania)

Przykład 19

Pan Robert prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do CEIDG i dodatkowo jako wspólnik w spółce jawnej oraz jest wspólnikiem w trzech spółkach komandytowych. Jego przychody z działalności indywidualnej oraz ze spółki jawnej dla celów podatkowych traktowane są jako przychody z działalności gospodarczej. Przychody Pana Roberta z działalności indywidualnej są opodatkowane ryczałtem, a przychody z udziału w spółce jawnej na zasadach ogólnych. Przychody ze spółek komandytowych nie są przychodami z działalności gospodarczej. Pan Robert zobowiązany jest opłacać składkę zdrowotną odrębnie od:

- przychodów z działalności indywidualnej (ryczałt),*
- dochodów ze spółki jawnej (zasady ogólne),*
- działalności w formie udziału w spółkach komandytowych – jedna składka od podstawy wymiaru stanowiącej 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w czwartym kwartale.*

Osoby, które prowadzą więcej niż jedną działalność (nieuzyskują przychodów z działalności gospodarczej)

Przykład 20

*Pani Stanisława w 2022 r. jest wspólnikiem spółki komandytowej oraz dwóch jednoosobowych spółek z o.o. Dla celów podatkowych nie uzyskuje przychodów z działalności gospodarczej. Pani Stanisława nie jest więc osobą, do której ma zastosowanie art. 81 ust. 2 lub 2e ustawy zdrowotnej. Składki zdrowotne opłaca od wielokrotności form jej prowadzenia, czyli: **3 x 100% przeciętnego wynagrodzenia** w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale 2021 roku.*

Osoby, które prowadzą więcej niż jedną działalność (stopa procentowa składki)

WAŻNE!

Osoba, która stosuje za część roku opodatkowanie podatkiem liniowym, a za pozostałą część opodatkowanie według innych zasad to:

- za okres prowadzenia działalności gospodarczej z której **dochody opodatkowane** były **podatkiem liniowym** - stosuje stopę procentową składki **4,9%**,
- a za pozostałe miesiące prowadzenia działalności - stopę procentową **9%**.

Osoby, które prowadzą więcej niż jedną działalność

Przykład 21

Pan Tytus prowadził działalność gospodarczą do lipca 2022 r., opodatkowaną zryczałtowanym podatkiem od przychodów ewidencjonowanych. Pan Tytus zlikwidował ją, a od września 2022 r. rozpoczął nową działalność opodatkowaną już podatkiem liniowym. Za poniższe m-ce pan Tytus stosuje stopę procentową:

- *styczeń-lipiec 2022 r. - 9%,*
- *wrzesień-grudzień 2022 r. - 4,9%.*

Zmiana zasady pomniejszania składki na ubezpieczenie zdrowotne do kwoty zaliczki na podatek

Obowiązujące przepisy przewidują w odniesieniu do wskazanych ustawą ubezpieczonych (m.in. pracownicy, zleceniobiorcy, emeryci, renciści, bezrobotni pobierający zasiłek, osoby pobierające uposażenie w stanie spoczynku), że **składka na ubezpieczenie zdrowotne** za dany miesiąc obliczana przez płatnika składek **podlega obniżeniu do wysokości zaliczki** na podatek dochodowy od osób fizycznych.

Po zmianach możliwość **obniżenia składki** nie będzie dotyczyła kwoty faktycznej zaliczki za dany miesiąc. Obniżenie takie będzie następowało do wysokości kwoty odpowiadającej kwocie zaliczki na podatek dochodowy, obliczanej zgodnie z przepisami obowiązującym na dzień 31 grudnia 2021 r.

Zmiana zasady pomniejszania składki na ubezpieczenie zdrowotne do kwoty zaliczki na podatek

Przykład 22

Pan Włodzimierz jest pracownikiem zatrudnionym na umowie o pracę w niepełnym wymiarze czasu pracy. Jego wynagrodzenie za 01/2022 stanowiące podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 800 zł. Biorąc pod uwagę obowiązującą od 1 stycznia 2022 r. podwyższoną wysokość miesięcznej kwoty zmniejszającej podatek, która wynosi 425 zł, obliczenie zaliczki na podatek za 01/2022 wygląda następująco:

Składki na ubezpieczenia społeczne Pana Włodzimierza: $800,00 \text{ zł} \times 13,71\% = 109,68 \text{ zł}$

Podstawa opodatkowania: $800,00 \text{ zł} - 109,68 \text{ zł} = 690,32 \text{ zł} - 250 \text{ zł}$ (koszty uzyskania przychodu) = $440,32 \text{ zł}$.

Zaliczka na podatek: $440 \text{ zł} \times 17\% = 74,80 \text{ zł} - 425,00 \text{ zł}$ (kwota zmniejszająca podatek) = $-350,20 \text{ zł}$, co oznacza, że pracodawca nie odprowadzi za styczeń za ubezpieczonego zaliczki na podatek – wynosi ona bowiem 0 zł.

Zmiana zasady pomniejszania składki na ubezpieczenie zdrowotne do kwoty zaliczki na podatek

Przykład 22 *c.d.*

Dla celów ustalenia wysokości należnej składki na ubezpieczenie zdrowotne pracodawca Pana Włodzimierza musi obliczyć kwotę hipotetycznej zaliczki na podatek stosując zasady obowiązujące do 31 grudnia 2021 r. Zatem z uwzględnieniem obowiązującej wówczas kwoty zmniejszającej podatek, tj. 43,76 zł, zamiast 425,00 zł.

*Hipotetyczna zaliczka: $440 \text{ zł} \times 17\% = 74,80 \text{ zł} - 43,76 \text{ zł}$ (kwota zmniejszająca podatek) = **31,04 zł.***

Obliczenie składki na ubezpieczenie zdrowotne: $800,00 \text{ zł} - 109,68 \text{ zł} = 690,32 \text{ zł} \times 9\% = \mathbf{62,13 \text{ zł.}}$

*Obliczona składka jest wyższa od kwoty odpowiadającej zaliczce na podatek ustalonej na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2021 r., zatem składka jest obniżana do tej kwoty, i wynosi **31,04 zł.***

Składka na ubezpieczenie zdrowotne w kontekście nowych zwolnień podatkowych

W przypadku osób uzyskujących przychody zwolnione z podatku dochodowego od osób fizycznych, na podstawie:

- ❑ art. 21 ust. 1 pkt 152 ustawy PIT normującego zwolnienie dla podatników osiedlających się w Polsce (zmieniających rezydencję podatkową), tzw. ulga na powrót,
- ❑ art. 21 ust. 1 pkt 153 ustawy PIT normującego zwolnienie dla podatników wychowujących co najmniej czworo dzieci (tzw. PIT-0 dla rodzin 4+),
- ❑ art. 21 ust. 1 pkt 154 ustawy PIT normującego ulgę dla podatników kontynuujących pracę zarobkową pomimo osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego (tzw. PIT-0 dla emerytów),

składka na ubezpieczenie zdrowotne jest należna.

Zwolnienie ze składki dla osób prowadzących pozarolniczą działalność

Ustawa wprowadza zwolnienie z obowiązku opłacenia składki zdrowotnej z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności, w przypadku gdy **osoba ta równocześnie pozostaje w stosunku pracy, a podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu zatrudnienia nie przekracza minimalnego wynagrodzenia**, jeżeli:

- uzyskuje przychody z działalności pozarolniczej w wysokości nie wyższej niż 50% minimalnego wynagrodzenia oraz
- opłaca od tych przychodów podatek dochodowy w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych zgodnie z przepisami ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.

Zwolnienie ze składki dla osób prowadzących pozarolniczą działalność

Przykład 23

Pani Zofia jest pracownikiem zatrudnionym na $\frac{3}{4}$ etatu z wynagrodzeniem w wysokości 2.400 zł. Dodatkowo prowadzi działalność gospodarczą opodatkowaną zryczałtowanym podatkiem od przychodów ewidencjonowanych, z której w marcu 2022 r. uzyskała przychody w wysokości 1.400 zł (mniej niż 1.505 zł - 50% minimalnego wynagrodzenia w 2022 r.).

Za marzec 2022 r. Pani Zofia nie odprowadza składki zdrowotnej z działalności gospodarczej.

Finansowanie składki od wynagrodzeń z tytułu nielegalnego zatrudnienia oraz wynagrodzeń nieujawnionych

Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe oraz na ubezpieczenie zdrowotne za pracowników od wynagrodzeń z tytułu **nielegalnego zatrudnienia** w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz od **części wynagrodzeń których pracodawca nie ujawnił właściwym organom państwowym** (zaniżenie podstawy), nie obciążają ubezpieczonego i opłacane są w całości z własnych środków przez płatnika składek.

Nielegalne zatrudnienie - zatrudnienie przez pracodawcę bez potwierdzenia na piśmie w wymaganym terminie rodzaju zawartej umowy i jej warunków.

Finansowanie składki od wynagrodzeń z tytułu nielegalnego zatrudnienia oraz wynagrodzeń nieujawnionych

Ważne! Pomimo przeniesienia w tych sytuacjach obowiązku finansowania składek na płatnika, dokumenty rozliczeniowe płatnik będzie wypełniał tak jak dotychczas, tj. z wykazaniem ubezpieczonego w źródłach finansowania składek.

Wskazane zasady finansowania składek dotyczą przypadków nielegalnego zatrudnienia lub nieujawniania właściwym organom części wynagrodzenia ze stosunku pracy, zaistniałych od dnia 1 stycznia 2022 r.

Finansowanie składki od wynagrodzeń z tytułu nielegalnego zatrudnienia oraz wynagrodzeń nieujawnionych

Przykład 24

Pan Xawery został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego od 1 maja 2021 r. jako pracownik. Oddział ZUS w postępowaniu wyjaśniającym w czerwcu 2022 r. ustalił, że w ZUS RCA płatnik wykazywał zaniżoną - w stosunku do faktycznego wynagrodzenia pracownika - podstawę wymiaru składek Pana Xawerego za okres od czerwca 2021 r. do maja 2022 r. Oddział ZUS wydał decyzję, w której ustalił prawidłowe podstawy wymiaru składek pracownika. Składki naliczone za m-ce:

- *od czerwca do grudnia 2021 r. - na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracownika są współfinansowane przez płatnika i ubezpieczonego, składka na ubezpieczenie wypadkowe - przez płatnika, a składki na ubezpieczenie chorobowe i zdrowotne przez ubezpieczonego,*
- *od stycznia od maja 2022 r. - wszystkie składki w części obliczonej od wynagrodzenia nieujawnionego podlegają finansowaniu przez płatnika składek.*

Nowy tytuł ubezpieczenia zdrowotnego - osoba powołana do pełnienia funkcji na mocy aktu powołania, która z tego tytułu pobiera wynagrodzenie

- ❑ Obowiązek ubezpieczenia powstaje z dniem powołania, a wygasa z dniem odwołania.
- ❑ Płatnikiem składek jest podmiot wypłacający wynagrodzenie.
- ❑ Składka jest ustalana od wypłaconego wynagrodzenia i jest finansowana ze środków osoby ubezpieczonej.

Nowy tytuł ubezpieczenia zdrowotnego - osoba powołana do pełnienia funkcji na mocy aktu powołania, która z tego tytułu pobiera wynagrodzenie

Nowego przepisu **nie stosuje się** do osób, które do pełnienia funkcji zostały powołane na podstawie aktu powołania i które jednocześnie pełnią tę funkcję wyłącznie:

- na podstawie umowy rodzącej obowiązek ubezpieczenia, czyli pracownicy, zleceniobiorcy,
- jako członkowie rad nadzorczych objęci ubezpieczeniem na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 35 ustawy.

WAŻNE! W przypadku, gdy osoba powołana do pełnienia funkcji przed 1 stycznia 2022 r. **otrzyma w styczniu 2022 r. wynagrodzenie należne za grudzień lub okres wcześniejszy 2021 r.** to wynagrodzenie to **nie powinno być uwzględniane w podstawie wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne**, gdyż jest należne za okres w którym brak było tytułu do ubezpieczenia.

Nowy tytuł ubezpieczenia zdrowotnego - osoba powołana do pełnienia funkcji na mocy aktu powołania, która z tego tytułu pobiera wynagrodzenie

Przykład 25

Pani Anna od 2017 r. jest członkiem zarządu spółki z o.o. Dostaje z tego tytułu wynagrodzenie. Nie została z nią zawarta umowa (o pracę albo o świadczenie usług) na wykonywanie tych obowiązków. Od 1 stycznia 2022 r. Pani Anna musi być zgłoszona do ubezpieczenia zdrowotnego.

Przykład 26

Pan Bogdan został powołany 1 lutego 2022 r. na prokurenta spółki akcyjnej. Ponieważ dostaje z tego tytułu wynagrodzenie, spółka zgłosiła Pan Bogdana do ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu powołania od 1 lutego 2022 r.

Zmiana składki zdrowotnej w ramach Polskiego Ładu

Realizacja obowiązków związanych z wypełnianiem dokumentów ubezpieczeniowych

Zmiany w dokumentach rozliczeniowych ZUS DRA i ZUS RCA

Rozszerzenie zakresu deklaracji rozliczeniowej ZUS DRA oraz raportu imiennego ZUS RCA o informacje dotyczące:

- obowiązującej w danym miesiącu formy opodatkowania,
- przychodów lub dochodów,
- kwoty dopłaty, która jest różnicą między roczną składką na ubezpieczenie zdrowotne a sumą składek na ubezpieczenie zdrowotne za poszczególne miesiące roku kalendarzowego albo roku składkowego (w zależności od formy opodatkowania) w rozumieniu art. 81 ust. 2 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285, 1292, 1559 i 1773)

Nowe dane w ZUS DRA: blok XI i XII a w ZUS RCA: blok III.E i III.F

Zmiany w dokumentach rozliczeniowych ZUS DRA i ZUS RCA

Forma opodatkowania obowiązująca w danym miesiącu oraz przychód i dochód z działalności gospodarczej dla celów wyliczenia składki miesięcznej na ubezpieczenie zdrowotne (20 pól)

- ❑ Forma opodatkowania:
  - opodatkowanie na zasadach ogólnych - podatek według skali
  - opodatkowanie na zasadach ogólnych - podatek liniowy
  - karta podatkowa
  - ryczałt od przychodów ewidencjonowanych
  - bez formy opodatkowania

- ❑ Kwota dochodu uzyskanego w miesiącu bezpośrednio poprzedzającym miesiąc, za który dokonywane jest rozliczenie
(w przypadku stosowania opodatkowania na zasadach ogólnych)

Zmiany w dokumentach rozliczeniowych ZUS DRA i ZUS RCA c.d.

- Suma przychodów w bieżącym roku kalendarzowym
(kwota przychodów osiągniętych od początku roku kalendarzowego do końca miesiąca, za który dokonywane jest rozliczenie)
- Deklaracja opłacania składek na podstawie przychodów uzyskanych w poprzednim roku kalendarzowym
(dla osób, które rozliczają się w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych i chcą ustalać składkę na ubezpieczenie zdrowotne na podstawie przychodów uzyskanych w poprzednim roku kalendarzowym)
- Kwota przychodów z działalności gospodarczej uzyskanych w ubiegłym roku kalendarzowym
(kwota rocznych przychodów w rozumieniu art. 81 ust. 2h ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285, 1292, 1559 i 1773))
- Podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne
- Kwota należnej składki

Zmiany w dokumentach rozliczeniowych ZUS DRA i ZUS RCA **c.d.**

Roczne rozliczenie składki na ubezpieczenie zdrowotne w przypadku stosowania opodatkowania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych (5 pól)

- Rok, którego dotyczy rozliczenie składki zdrowotnej
- Kwota przychodów osiągniętych z działalności gospodarczej w roku, którego dotyczy roczne rozliczenie
- Roczna składka obliczona od rocznej podstawy wymiaru składki
- Suma miesięcznych należnych składek wynikająca ze złożonych dokumentów za rok, którego dotyczy roczne rozliczenie
- Kwota do dopłaty
(kwota, która stanowi różnicę między roczną składką wynikającą z rocznej podstawy wymiaru składki a sumą należnych składek wykazanych w dokumentach rozliczeniowych)

Ważne:

Zmiany w formularzach dotyczą wyłącznie osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą.

Zmiany w dokumentach rozliczeniowych ZUS DRA i ZUS RCA c.d.

12. Forma opodatkowania:
ryczałt od przychodów ewidencjonowanych

13. Suma przychodów w bieżącym roku kalendarzowym ⁹⁾

14. Deklaracja opłacania składek na podstawie przychodów uzyskanych w poprzednim roku kalendarzowym (zaznacz X jeśli chcesz ustalać składkę na ubezpieczenie zdrowotne na podstawie przychodów uzyskanych w poprzednim roku kalendarzowym)

15. Kwota przychodów z działalności gospodarczej uzyskanych w ubiegłym roku kalendarzowym ⁹⁾ (podaj w przypadku zaznaczenia p. 14)

16. Podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne

17. Kwota należnej składki

18. Bez formy opodatkowania

19. Podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne

20. Kwota należnej składki

XII. ROCZNE ROZLICZENIE SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE W PRZYPADKU STOSOWANIA OPODATKOWANIA W FORMIE RYCZAŁTU OD PRZYCHODÓW EWIDENCJONOWANYCH

01. Rozliczenie składki zdrowotnej za rok

02. Kwota przychodów osiągniętych z działalności gospodarczej w roku, którego dotyczy roczne rozliczenie

03. Roczna składka obliczona od rocznej podstawy wymiaru składki

04. Suma miesięcznych należnych składek wynikająca ze złożonych dokumentów za rok, którego dotyczy roczne rozliczenie

05. Kwota do dopłaty (p. 03 - p. 04) ¹⁰⁾

Likwidacja raportu ZUS RZA

- ❑ Dokument ZUS RZA przestaje obowiązywać począwszy od dokumentów rozliczeniowych składanych za styczeń 2022 r.
- ❑ Rozliczenie składki zdrowotnej wyłącznie w dokumencie ZUS RCA. Dotyczy to również korekt za okresy rozliczeniowe sprzed stycznia 2022 r.
- ❑ W dalszym ciągu osoby, które będą podlegały tylko ubezpieczeniu zdrowotnemu, będą zgłaszane na dokumencie ZUS ZZA.

Ważne:

Nie ma konieczności przerejestrowywania osób zgłoszonych do ubezpieczenia zdrowotnego na ZUS ZZA i zgłaszania ich na ZUS ZUA w związku z odejściem od stosowania formularza ZUS RZA od 1.01.2022.

Zmiana składki zdrowotnej w ramach Polskiego Ładu

Realizacja obowiązków związanych z rozliczaniem składki zdrowotnej

Zmiana terminu przesyłania i opłacania składek

Za okres **od stycznia 2022 r.** będą obowiązywały następujące terminy do przekazywania dokumentów rozliczeniowych i opłacania składek:

❑ Termin do 5. dnia następnego miesiąca – dla jednostek i zakładów budżetowych

m.in. urzędy gminy, miasta

❑ Termin do 15. dnia następnego miesiąca - dla płatników posiadających osobowość prawną

m.in. spółki kapitałowe (spółki akcyjne i spółki z o.o.), spółdzielnie, stowarzyszenia, fundacje, jednostki samorządu terytorialnego, uczelnie wyższe, kościoły, ZUS, ZOZ, itp.

❑ Termin do 20. dnia następnego miesiąca - dla pozostałych płatników składek

płatnicy opłacający wyłącznie składki na własne ubezpieczenia, przedsiębiorcy i inne podmioty nie posiadające osobowości prawnej zatrudniające innych ubezpieczonych, w tym spółki osobowe (spółka: jawna, partnerska, komandytowa, komandytowo-akcyjna)

Rozliczenie należnych składek za grudzień br. następuje na dotychczasowych zasadach tj. w terminie do: 5, 10 lub 15 stycznia 2022 r.

Obowiązek comiesięcznego składania dokumentów rozliczeniowych

- ❑ Za okres od stycznia 2022 r. osoby prowadzące działalność gospodarczą, opłacające składki na własne ubezpieczenia lub osoby w nimi współpracujące mają obowiązek comiesięcznego przekazywania dokumentów rozliczeniowych do ZUS.
- ❑ Zwolnieni z obowiązku comiesięcznego składania dokumentów rozliczeniowych są:
  - duchowni,
  - osoby składające dokumenty za nianie,
  - osoby, które podlegają dobrowolnie ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu na podstawie art. 7 ustawy o sus.
- ❑ Dla płatnika, który nie przekaże dokumentów za dany miesiąc utworzony będzie wymiar składek z urzędu.

Roczne rozliczenie składki na ubezpieczenie zdrowotne

❑ Wniosek o zwrot nadpłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne

- Dotyczy wyłącznie przedsiębiorców opodatkowanych ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych oraz na zasadach ogólnych (skala podatkowa, podatek liniowy)
- Zwrot następuje na wniosek złożony wyłącznie w formie elektronicznej poprzez PUE ZUS. Przepisy nie przewidują zwrotu nadpłaconej składki na ubezpieczenie zdrowotne przez ZUS z urzędu.
- Zwrot następuje o ile płatnik nie posiada zaległości na koncie.
- Termin na złożenie wniosku – od 15 lutego do 31 maja danego roku.
- Wnioski złożone po 31 maja nie będą rozpatrywane.
- Termin dla ZUS na zwrot nadpłaty upływa 31 lipca danego roku.

Ważne:

Pozostali płatnicy składek jeżeli po analizie dokumentów rozliczeniowych i płatniczych za dany okres rozliczeniowy stwierdzą, że składki zostały opłacone w zawyżonej wysokości, to mogą na dotychczasowych zasadach złożyć wniosek o ich zwrot.

W takiej sytuacji składają wniosek RZS-P (wniosek płatnika składek o zwrot nienależnie opłaconych składek).

Roczne rozliczenie składki na ubezpieczenie zdrowotne **c.d.**

□ Dopłata składki na ubezpieczenie zdrowotne

- Dotyczy płatnika opodatkowanego ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych.
- Jeśli suma składek wpłaconych za poszczególne miesiące roku składkowego jest niższa od składki rocznej ustalonej od rocznej podstawy.
- Dopłata rozliczana jest w dokumentach rozliczeniowych za luty danego roku:
  - w ZUS DRA jeżeli przedsiębiorca rozlicza składki wyłącznie za siebie,
  - w ZUS RCA jeżeli przedsiębiorca rozlicza składki za siebie i za innych ubezpieczonych
- Termin na dopłatę składki - nie później niż do 20 marca danego roku (tj. w terminie opłacania składki za luty danego roku).
- Od dopłaty opłaconej po terminie (po 20 marca) należne są odsetki za zwłokę.

Korekta

❑ Korekta podstawy i składki na ubezpieczenie zdrowotne

- Korekta podstawy wymiaru składki i należnej składki na ubezpieczenie zdrowotne może być do ZUS złożona najpóźniej **do 30 czerwca następnego roku**.
- Jeżeli po 30 czerwca ZUS stwierdzi, że należna składka na ubezpieczenie zdrowotne ustalona od rocznej podstawy wymiaru jest **wyższa** od sumy składek rozliczonych za poszczególne miesiące danego roku kalendarzowego, to powstałą różnicę ZUS przypisze do grudnia w danym roku kalendarzowym albo do stycznia w ramach roku składkowego lub ostatniego miesiąca podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu.

Ważne:

Termin na złożenie korekty do 30 czerwca dotyczy płatników składek – osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, którzy ustalają podstawę i składkę na ub. zdrowotne na nowych zasadach.

Zmiana składki zdrowotnej w ramach Polskiego Ładu

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Jak wyliczyć składkę w 2022 dla osób rozpoczynających działalność i nie prowadzących wcześniej działalności lub którzy ją wznowiają po zawieszeniu?

Składka zdrowotna jest opłacana w zależności od formy opodatkowania:

- jeśli są to zasady ogólne (wg skali albo podatek liniowy) – podstawą wymiaru jest dochód z poprzedniego miesiąca; podstawa nie może być niższa niż kwota minimalnego wynagrodzenia,
- jeśli jest to ryczałt od przychodów ewidencjonowany – podstawa jest uzależniona od wysokości uzyskanych od początku roku przychodów;
- karta podatkowa – podstawą jest minimalne wynagrodzenie;
- inne źródło uzyskania dochodu niż działalność gospodarcza (np. twórcy, artyści) – podstawa jest równa 100% przeciętnego wynagrodzenia z IV kwartału roku poprzedniego w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Skąd ma wziąć dochód z poprzedniego miesiąca osoba, która dopiero rozpoczyna własną działalność gospodarczą?

Od jakiej podstawy należy obliczyć składkę zdrowotną dla osoby, która rozpoczyna działalność po raz pierwszy, korzysta z ulgi na start i będzie się rozliczać na zasadach ogólnych?

Jeśli przedsiębiorca rozpoczął działalność np. 1.03.2022 r., nie ma dochodu za poprzedni m-c, a rozlicza się na zasadach ogólnych, to jak wyliczyć podstawę?

Co w sytuacji, gdy u nowo prowadzącego działalność składka zdrowotna będzie uzależniona od dochodów z poprzedniego miesiąca?

Osoby takie opłacają składkę od minimalnego wynagrodzenia. W 2022 r. składka wyniesie 270,90 zł (9% x 3.010 zł).

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Podstawa do składki zdrowotnej za styczeń 2022 r. płatnej do 20 lutego w indywidualnej działalności gospodarczej i podatku liniowym to dochód za styczeń, a składki za luty płatnej do 20 marca to dochód za luty?

Nie. Podstawę wymiaru składki zdrowotnej osoby rozliczającej się z podatku liniowego:

- za styczeń 2022 r. ustalamy na zasadach obowiązujących do 31.12.2021 r., tj. „zryczałtowaną” – od 75% przeciętnego wynagrodzenia z IV kwartału 2021 roku w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku.
- za luty 2022 r. – na podstawie dochodu ze stycznia.

Terminy płatności składek to faktycznie 20 dzień następnego m-ca.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Rok składkowy w ubezpieczeniu zdrowotnym (dla zasad ogólnych) to okres od 02.2022 do 01.2023, więc nie pokrywa się z rokiem podatkowym?

Pojęciowo są to dwa okresy.

Jednakże z uwagi na przyjętą zasadę, że podstawę wymiaru składki dla przedsiębiorcy stosującego formę opodatkowania na zasadach ogólnych, stanowi dochód z poprzedniego miesiąca, roczna podstawa wymiaru składki za dany rok składkowy będzie pokrywała się z dochodami za dany rok podatkowy.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Czy jednoosobowy przedsiębiorca, który jest jednocześnie współnikiem, np. w spółce cywilnej, będzie płacił jedną składkę zdrowotną od łącznej sumy dochodów z obu źródeł, czy dwie odrębne dwie składki zdrowotne? Co w przypadku gdy notuje stratę w spółce albo działalności gospodarczej?

Odp. Rozumiemy, że chodzi o osobę która stosuje do rozliczeń podatku z tytułu uzyskiwania przychodów z obydwu tych działalności opodatkowanie na zasadach ogólnych. Jeśli tak, to podstawę wymiaru składki ustala w oparciu o sumę dochodów z tych działalności.

Dla celów składki zdrowotnej nie występuje pojęcie straty. Jeśli zatem dochód wynosi 0, to podstawą wymiaru składki będzie minimalne wynagrodzenie (w 2022 r. 3.010 zł).

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Jeśli w działalności gospodarczej jest strata, a w spółce dochód, to czy w podstawie liczonej od łącznego dochodu możemy uwzględnić stratę z działalności gospodarczej?

Jeżeli ubezpieczony prowadzi więcej niż jedną działalność z której uzyskuje dochody opodatkowane jako dochody z działalności gospodarczej, to składka jest ustalana od sumy dochodów. Strata to dochód w wysokości 0 zł.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Czy progi podatkowe dla ryczałtowców są liczone od przychodów liczonych od początku roku, czy miesięcznie?

Składka przez przedsiębiorcę opodatkowanego zryczałtowanym podatkiem od przychodów ewidencjonowanych jest płacona miesięcznie. Podstawa jej wymiaru za dany miesiąc jest ustalana w oparciu o wysokość uzyskanych przychodów licząc od początku roku.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Czy składka na dotychczasowych zasadach będzie mogła być opłacana przez wspólników wszystkich spółek? Czy tylko spółki z o.o. i komandytowej?

To zależy od tego czy uzyskiwane przychody wspólników będą traktowane dla celów podatkowych jako przychody z działalności gospodarczej. Jeśli tak, to wówczas podstawa wymiaru składki będzie ustalana na zasadach przewidzianych dla zastosowanej formy opodatkowania tych przychodów.

Jeśli przychody wspólników nie będą kwalifikowane jako przychody z działalności gospodarczej wówczas podstawa wymiaru składki z tytułu uczestnictwa w takiej spółce będzie stała i będzie odpowiadała 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z IV kwartału roku poprzedniego w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku.

Wówczas będzie też miała zastosowanie zasada, że składka jest opłacana od każdego rodzaju działalności/od każdej ze spółek. Jeśli będzie to przykładowo udział w 3 spółkach komandytowych to podstawa wymiaru wyniesie 3 x 100% przeciętnego wynagrodzenia.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Mam pytanie o składkę zdrowotną przedsiębiorcy, który ma kilka rodzajów działalności - z niektórych rozlicza się na zasadach ogólnych, a z jednej działalności - w formie podatku liniowego. Jak ustalić podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne?

Składka powinna być obliczona i odprowadzona odrębnie od każdej formy opodatkowania. Jeśli kilka działalności jest opodatkowanych w tej samej formie należy dla celów ustalenia wysokości podstawy wymiaru składki sumować przychody albo dochody uzyskiwane z wszystkich działalności, z których przychody są opodatkowane daną formą opodatkowania.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Co, gdy podatnik utraci prawo do skorzystania z ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych i będzie zmuszony przyjąć zasady ogólne? W jaki sposób powinna być wskazana podstawa wymiaru?

W przypadku, gdy w trakcie miesiąca osoba traci prawo do korzystania z ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych i zacznie się rozliczać podatkiem na zasadach ogólnych, wówczas będzie zobowiązana do opłacania odrębnej składki od podstaw wymiaru ustalonych odrębnie dla każdej formy opodatkowania.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Czy w przypadku osób opodatkowanych wg skali składkę ustala się od przychodu, czy dochodu, tj. $\text{przychód} - \text{koszty} = \text{dochód}$?

Składka na ubezpieczenie zdrowotne uzależniona od wysokości przychodów dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą opodatkowanym ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych.

Natomiast osoby stosujące opodatkowanie na zasadach ogólnych (wg skali albo liniowy) ustalają podstawę wymiaru składki zdrowotnej na podstawie dochodów z poprzedniego m-ca.

Dochód stanowiący podstawę wymiaru składki ustala się jako przychód minus koszty. Dochód ten podlega pomniejszeniu o składki na ubezpieczenia społeczne o ile nie zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodu. Dochodu takiego nie pomniejsza się o kwoty ulg, np. o tzw. ulgę dla klasy średniej.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Czy wspólnicy wieloosobowej spółki zoo będą podlegać ubezpieczeniu zdrowotnemu?

Nie będą objęci tym ubezpieczeniem.

Czy emeryt prowadzący działalność będzie musiał płacić składkę zdrowotną?

Tak, zasada dotycząca konieczności opłacania składki przez emeryta prowadzącego działalność nie zmienia się.

Pozostają jednak obecne wyjątki, które umożliwiają zwolnienia z tej składki. Zasady ustalania podstawy wymiaru i składki będą uzależnione od formy i podatkowania prowadzonej przez emeryta działalności.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Spółki, które od 2021 r. stały się podatnikami CIT - ich wspólnicy są uważani za „osoby prowadzące działalność gospodarczą” czy jako „pozostałe osoby prowadzące działalność gospodarczą”?

W świetle przepisów obowiązujących od 1 stycznia 2022 r. jeśli przychody wspólników spółek **nie są** kwalifikowane jako **przychody z działalności gospodarczej** wówczas podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne stanowić będzie 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w czwartym kwartale.

Wówczas dla celów opłacania składki zdrowotnej są osobami, o których mowa w art. 81 ust. 2a ustawy zdrowotnej, czyli pozostałymi osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą wymienionymi w art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Jeżeli ubezpieczony prowadzący działalność pozarolniczą uzyskuje przychody z więcej niż jednej spółki w ramach tego samego rodzaju działalności składka jest opłacana odrębnie od każdej prowadzonej działalności. Czyli jeśli ubezpieczony ma jednoosobową działalność gospodarczą oraz jest współnikiem dwóch spółek cywilnych (wymienionych w ust. 5 pkt. 1) to ma opłacać składkę od łączonego dochodu w myśl art. 82 ust. 2a czy od dochodu w ramach jednoosobowej działalności a od spółek ryczałtowo?

Jeżeli przychody uzyskiwane przez taką osobę zarówno z indywidualnej działalności gospodarczej jak i uczestnictwa w spółkach cywilnych będą dla celów podatkowych traktowane jako przychody z działalności gospodarczej to miesięczna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne będzie uzależniona od zastosowanej formy opodatkowania. Jeśli będą to zasady ogólne wówczas składka będzie opłacana od sumy dochodów, a jeśli ryczałt od przychodów ewidencjonowanych to do limitów przychodów, od których uzależniona jest wysokość podstawy wymiaru składki, przyjmuje się sumę przychodów. W przypadku gdyby w odniesieniu do poszczególnych działalności przedsiębiorca stosował różne formy opodatkowania, to składka na ubezpieczenie zdrowotne powinna być obliczona odrębnie od każdej z form opodatkowania.

Obowiązek opłacenia składki „od każdej spółki” (od ryczałtowanej podstawy wynoszącej 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w czwartym kwartale) dotyczy tylko tych przypadków, w których dana osoba nie prowadzi działalności gospodarczej (nie uzyskuje przychodów, które dla celów podatkowych traktowane są jako przychody z działalności gospodarczej), a jej działalność sprowadza się do uczestnictwa w spółkach z których uzyskuje przychody, które nie są zaliczane do przychodów z działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów podatkowych.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Jak policzyć składkę za miesiące w 2022 roku dla ubezpieczonego opodatkowanego podatkiem liniowym, który zanotował stratę?

– nie mniej niż 9% minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu 1 stycznia roku składkowego?

- czy podstawę wymiaru składki stanowi kwota minimalnego wynagrodzenia obowiązująca w pierwszym dniu roku składkowego (1 lutego 2022) ?

Minimalna podstawa wymiaru miesięcznej składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osoby opodatkowanej podatkiem liniowym nie może być niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w pierwszym dniu roku składkowego.

Ponieważ rok składkowy obowiązuje od 1 lutego 2022 r. do 31 stycznia 2023 r. tym samym obowiązującą podstawą za styczeń 2023 r. będzie kwota minimalnego wynagrodzenia ogłoszonego na dzień 1 stycznia 2022 r.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Co z osobami, które rozpoczynają i odwieszają działalność?

Opłacają składkę w zależności od formy opodatkowania:

- jeśli na zasadach ogólnych (wg skali albo podatek liniowy) – od dochodu z poprzedniego miesiąca; jeśli w danym miesiącu nie było prowadzonej działalności – od minimalnego wynagrodzenia;
- jeśli stosuje zryczałtowany podatek od przychodów ewidencjonowanych – od podstawy, którą stanowi odpowiedni procent przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w IV kwartale poprzedniego roku włącznie z wypłatami z zysku. Wysokość podstawy zależy od wysokości przychodów osiągniętych od początku roku;
- jeśli za pomocą karty podatkowej – od minimalnego wynagrodzenia;
- przy innym źródle podatku niż działalność gospodarcza (np. twórcy, artyści) – od 100% przeciętnego wynagrodzenia z IV kwartału roku poprzedniego w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Jeśli ubezpieczony wie, że za cały rok kalendarzowy (nie składkowy, bo to ich nie dotyczy, żeby było prościej) przekroczy przychód 300 000 zł i chce od razu opłacać składkę w III progu aby uniknąć dopłaty rocznej to może jeśli przychód wykazany w deklaracjach będzie niższy?

Prowadzący działalność gospodarczą stosujący w danym roku opodatkowanie w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych dla celów ustalenia wysokości miesięcznej podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne może przyjąć kwotę przychodów uzyskanych w poprzednim roku kalendarzowym (pomniejszoną o składki na ubezpieczenia społeczne jeśli nie zostały zaliczone do kosztów uzyskania) jeśli przez cały poprzedni rok kalendarzowy prowadził działalność gospodarczą.

Ustalona podstawa wymiaru składki w oparciu o kwotę przychodów z ubiegłego roku musi być stosowana przez cały rok niezależnie od faktycznych przychodów uzyskiwanych w bieżącym roku.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Jeżeli pracownik otrzymuje dwa składniki wynagrodzenia za pracę etatową, z których jeden podlega składce zdrowotnej, a drugi jej nie podlega, to czy składkę zdrowotną należy ograniczyć wirtualną zaliczką podatkową obliczoną od sumy tych składników, czy też należy ograniczyć ją tylko częścią wirtualnej zaliczki podatkowej, jaka przypada na przychód podlegający składce zdrowotnej?

Zgodnie z obowiązującymi przepisami składka na ubezpieczenie zdrowotne jest obniżana do wysokości zaliczki na podatek dochodowy obliczonej przez płatnika w tej części, którą oblicza się od przychodu stanowiącego podstawę wymiaru składki.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Czy komornicy, którzy nie są przedsiębiorcami w myśl przepisów o CEiDG i nie mają takiego wpisu a prowadzą działalność gospodarczą będą podlegać składce zdrowotnej liczonej od dochodu czy ryczałtowo jako osoby "pozostałe"?

Jeśli przychód osiągany przez komornika dla celów podatkowych traktowany jest jako przychód z działalności gospodarczej wówczas miesięczna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne będzie uzależniona od formy opodatkowania tej osoby, a zatem będzie ustalana na podstawie dochodu lub przychodów.

Jeśli zaś nie jest przychodem z działalności gospodarczej – wtedy opłaca składkę od kwoty ryczałtowej – 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Jak ma być ustalana składka dla wolnego zawodu, np. radcy prawnego, notariusza?

Jeśli przychody osoby wykonującej wolny zawód dla celów podatkowych traktowane są **jako przychody z działalności gospodarczej** to miesięczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne będzie uzależniona od formy opodatkowania tej osoby.

Radcowie prawni jak i notariusze w zakresie prowadzonej działalności są traktowani jako osoby prowadzące działalność gospodarczą i podlegają wpisowi do CEiDG. Oznacza to, że dla celów ubezpieczenia zdrowotnego są traktowani jako osoby prowadzące działalność gospodarczą.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Czy podstawą składki za styczeń jest:

- taka sama kwota jak w 2021, czyli $4.242,38 * 9\% = 381,81$ zł?
- taką samą zasadę jak w roku 2021, należy rozumieć jako 75% przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw za rok poprzedni, zatem z określeniem kwoty muszą poczekać do ogłoszenia przeciętnego wynagrodzenia za 2021 rok, przy czym już po publikacji przemnożyć to $*75\% * 9\%$?
- czy zarówno dla skali jak i dla liniowego stosują stawkę 9%? Czy dla liniowego jednak 4,9% bo przecież przepis dotyczy wyłącznie podstawy a nie stawki, a jeśli tak, jak prawidłowo zadeklarować stawkę za styczeń?

Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne za styczeń 2022 r. dla przedsiębiorców opodatkowanych na zasadach ogólnych wg skali lub podatkiem liniowym będzie stanowiła kwota odpowiadająca 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale 2021 roku, włącznie z wypłatami z zysku.

Składka powinna być obliczona w wysokości 9%.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Czy do hipotetycznej zaliczki na podatek (ustalonej na zasadach obowiązujących do 31.12.2021 r.) porównujemy składkę na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 7,75% czy 9%?

Odp. Składka jest zawsze ustalana jako 9% od jej podstawy. Składka (za określoną grupę ubezpieczonych, np. za pracowników) będzie porównywana z hipotetyczną zaliczką na podatek obliczaną za zasadach obowiązujących do końca 2021 r. Jeśli kwota składki w wysokości 9% będzie wyższa od tak ustalonej hipotetycznej zaliczki, wówczas składka będzie obniżana do tej kwoty.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

W jaki sposób będzie wyliczana zaliczka odpowiadająca zaliczce na podatek do naliczania składki zdrowotnej? Czy to będzie inna kalkulacja niż zaliczka płatna do urzędu skarbowego?

Tak. Zaliczki na podatek od 2022 r. będą ustalane z uwzględnieniem nowej, wyższej kwoty zmniejszającej podatek, która wynika z podniesienia kwoty wolnej od podatku.

Do wyliczenia składki zdrowotnej wymagany będzie obliczenie takiej hipotetycznej zaliczki z uwzględnieniem zasad jej obliczania obowiązujących do końca 2021 r., a więc z zastosowaniem dotychczasowej kwoty zmniejszającej zaliczkę.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Czy osoba powołana do pełnienia funkcji na mocy aktu powołania, która pobiera wynagrodzenie i nie jest rezydentem podatkowym w Polsce (ma obywatelstwo polskie i USA), również będzie opłacać składkę zdrowotną 9%?

Taka osoba nie podlega ubezpieczeniu.

Czy składka zdrowotna będzie pobierana od świadczenia pieniężnego, jakie otrzymuje zarząd spółki z o.o. powołany na podstawie Kodeksu spółek handlowych?

Jeśli z członkiem zarządu nie podpisano umowy objętej obowiązkowymi ubezpieczeniami (np. umowy o pracę), to powinien być on zgłoszony do ubezpieczenia zdrowotnego, a od świadczenia powinna być opłacana składka.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Czy przy niskim wynagrodzeniu pracownika, gdzie nie wychodzi podatek lub jest on niski, składka zdrowotna nie będzie płacone, lub będzie ograniczona do wysokości podatku?

Co z osobami do 26 roku życia, które nie płacą podatku? Składka zdrowotna nie będzie naliczana?

Składka powinna być naliczana na dotychczasowych zasadach.

Trzeba mieć jednak na uwadze, że składka nie będzie już pomniejszana do kwoty faktycznej zaliczki (czy zaliczki jaką obliczyłby płatnik, gdyby przychód pracownika do 26 roku życia nie był zwolniony z podatku), ale do kwoty odpowiadającej zaliczce ustalonej na zasadach obowiązujących do 31.12.2021 r.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Jeśli do wyliczenia ograniczenia składki zdrowotnej do wysokości zaliczki podatku będziemy stosować zasady z 2021 r., to czy w takim wypadku do wyliczeń będziemy pobierać wysokość ulgi 43,76 zł czy 425 zł?

Stosowanie zasad z 2021 r. oznacza, że kwotę takiej zaliczki płatnik będzie obliczał z zastosowaniem kwoty zmniejszającej podatek w 2021 r. tj. 43,76 zł.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Polak pracuje w Wielkiej Brytanii i ma działalność gospodarczą w Polsce.

Do tej pory nie płacił żadnych składek w Polsce. Czy od 2022 będzie podlegał pod zdrowotną w Polsce, a jeśli tak, to w jakiej wysokości?

Osoba, która pracuje w Wielkiej Brytanii i jednocześnie prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą w Polsce nadal podlega ustawodawstwu brytyjskiemu, a zatem nie podlega ubezpieczeniom w Polsce.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Co w sytuacji, gdy roczny dochód osoby opodatkowanej na zasadach ogólnych będzie się różnił od sumy dochodów za poszczególne miesiące z powodu różnic na magazynie ze spisu z natury na początek i koniec roku podatkowego?

Jeśli w związku z tym wystąpi niedopłata w składce zdrowotnej należy skorygować kwotę dochodu i podstawy wymiaru składki za grudzień wykazaną w dokumencie rozliczeniowym składanym za ten miesiąc.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Proszę o informację, jaką podstawę składki zdrowotnej w 2022 roku należy przyjąć dla osoby prowadzącej działalność na zasadach ogólnych wg skali podatkowej rozliczającej się za okresy kwartalne. Taka osoba ustala dochód podatkowy kwartalnie, czy na potrzeby ustalenia podstawy wymiary składki zdrowotnej będzie musiała ustalać dochód miesięczny pomimo braku takiego obowiązku w podatku dochodowym?

Dla celów ustalenia wysokości podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne płatnik jest zobowiązany do comiesięcznego ustalania dochodu na zasadach wskazanych w art. 81 ust. 2c ustawy zdrowotnej, pomimo, że nie ma takiego obowiązku względem organów podatkowych.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Czy termin na korektę rocznej składki zasadniczo upływać będzie miesiąc po terminie na złożenie zeznania podatkowego za dany rok (czyli zasadniczo koniec maja kolejnego roku)? Czy po tym terminie zwrot nadpłaty składki nie przysługuje? Jak to koreluje z ogólnymi przepisami na przedawnienie wynikającymi z ustaw ubezpieczeniowych?

Korekta podstawy wymiaru składki i należnej składki na ubezpieczenie zdrowotne wykazywanych w dokumentach rozliczeniowych za poszczególne miesiące danego roku może być składana do ZUS nie później niż do **30 czerwca następnego roku**.

Płatnik opodatkowany ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych oraz na zasadach ogólnych (skala podatkowa, podatek liniowy) wniosek o zwrot nadpłaty składki na ubezpieczenie zdrowotne może złożyć w terminie od 15 lutego do 31 maja. Wnioski złożone po tym terminie nie będą rozpatrywane.

Pozostali płatnicy składek jeżeli po analizie dokumentów rozliczeniowych i płatniczych za dany okres rozliczeniowy stwierdzą, że składki zostały opłacone w zawyżonej wysokości, mogą na dotychczasowych zasadach złożyć wniosek o ich zwrot. W takiej sytuacji składają wniosek RZS-P (wniosek płatnika składek o zwrot nienależnie opłaconych składek).

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Co w przypadku korekty zeznania. Czy koryguje się podstawę roczną i można wnioskować o zwrot po terminie (jako przyczyna niezależna)?

Korekta podstawy wymiaru składek i należnej składki na ubezpieczenie zdrowotne wykazywanych w dokumentach rozliczeniowych za poszczególne miesiące danego roku kalendarzowego może być składana do ZUS nie później niż do końca 30 czerwca następnego roku.

Wniosek o zwrot nadpłaty składki na ubezpieczenie zdrowotne można składać w terminie od 15 lutego do 31 maja. Wnioski złożone po tym terminie (po 31 maja) nie będą rozpatrywane.

Pierwsze wnioski o zwrot nadpłaconej składki będzie można złożyć w roku 2023 za rok 2022.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

W przypadku niezłożenia deklaracji, ZUS ustali z urzędu podstawę wymiaru składki. Czy jej wartość może zostać zmieniona jedynie w wyniku kontroli ZUS lub KAS?

Jeśli płatnik opodatkowany według zasad ogólnych lub podatkiem zryczałtowanym nie przekaże informacji o miesięcznym przychodzie lub dochodzie z działalności gospodarczej a więc nie przekaże do ZUS za dany miesiąc dokumentów rozliczeniowych, w których ustali podstawę wymiaru i składkę na ubezpieczenie zdrowotne, ZUS z urzędu ustali podstawę wymiaru składki w kwocie minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu 1 stycznia danego roku.

Płatnik składek ma prawo złożyć korektę podstawy wymiaru składki i należnej składki na ubezpieczenie zdrowotne wykazywanych w dokumentach rozliczeniowych za poszczególne miesiące danego roku składkowego do ZUS nie później 30 czerwca następnego roku.

Jeżeli po 30 czerwca, ZUS stwierdzi, że nie została przez płatnika złożona korekta ustalonej przez ZUS z urzędu podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne, kwota tej podstawy będzie mogła być zmieniona wyłącznie w wyniku kontroli lub w przypadku przekazania danych przez KAS lub US.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Zwrot nadpłaty dokonany na podstawie rozliczenia rocznego uznaje się za ostateczny. Co to znaczy?

Przyjmijmy przykładową sytuację: ubezpieczony złożył rozliczenie roczne za 2022 do kwietnia 2023, z którego wynikała nadpłata 2 000 zł. ZUS zwrot realizował, w związku z czym rozliczenie zostało uznane za ostateczne. W drugiej połowie 2023 roku skorygował zeznanie PIT-36 za 2022 rok, gdzie wykazał inną kwotę dochodu. W konsekwencji nadpłata w ZUS za 2022 rok powinna być w wysokości 1 000 zł.

Korekta podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne i należnej kwoty składki na to ubezpieczenie może być złożona do ZUS najpóźniej do 30 czerwca następnego roku.

ZUS dokonuje zwrotu wyłącznie na wniosek, w terminie do 31 lipca (tj. w ciągu trzech miesięcy od upływu terminu na złożenie zeznania podatkowego, który jest liczony od 1 maja danego roku). ZUS będzie zwracał nadpłaty po upływie terminu na korygowanie podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne za dany rok, tj. po 30 czerwca.

Jeśli w wyniku korekty zeznania podatkowego w US, **dokonany wcześniej zwrot nadpłaty będzie wyższy od faktycznie należnego**, to ZUS będzie prowadził postępowanie administracyjne w sprawie zwrotu nienależnych składek. Postępowanie będzie prowadzone w trybie KPA. A po jego zakończeniu i ustaleniu, że należy dopłacić składki, ZUS dopisze je do rozliczenia za grudzień lub za styczeń roku składkowego (w zależności od formy opodatkowania) lub za ostatni miesiąc podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu.

ZUS ma obowiązek dochodzić nieopłaconych a należnych składek.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Jakie dokumenty rozliczeniowe będzie składał przedsiębiorca, który jest udziałowcem w spółce cywilnej i jest opodatkowany z tego tytułu na zasadach ogólnych oraz prowadzi indywidualną działalność gospodarczą opodatkowaną w formie ryczału? Dla jednego źródła podstawą jest dochód dla drugiego przychód? W jaki sposób będzie to uwidocznione w formularzach czy będzie wiele pól?

W związku ze zmianami podstawy wymiaru składki zdrowotnej za osoby prowadzące pozarolniczą działalność od stycznia 2022 r., zmianie ulegną wzory dokumentów rozliczeniowych ZUS DRA i ZUS RCA. W dokumentach tych przedsiębiorcy będą podawali dodatkowe informacje, m.in. formę opodatkowania w danym miesiącu, przychód lub dochód. Dla każdej formy opodatkowania będą przewidziane dedykowane pola.

Wprowadzone zmiany nie dokonują jednak zmian w zakresie zasad składania dokumentów rozliczeniowych. Płatnik, który prowadzi kilka działalności nadal będzie rozliczał się na dotychczasowych zasadach.

Jeśli opłaca składki wyłącznie na własne ubezpieczenia to ustaloną podstawę na ubezpieczenie zdrowotne dla każdej działalności i naliczoną składkę (uwzględniając każdą formę opodatkowania) wykaże w ZUS DRA.

W przypadku rozliczania składek także za innych ubezpieczonych, ustaloną za siebie podstawę na ubezpieczenie zdrowotne dla każdej działalności i naliczoną składkę wykaże w raporcie imiennym ZUS RCA, dołączonym do ZUS DRA razem z raportami za innych ubezpieczonych.

Przy czym, nie będzie konieczności dołączania osobnych ZUS RCA dla każdej działalności odrębnie. Rozliczenie nastąpi w jednym raporcie ZUS RCA za przedsiębiorcę.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Czy sp. z o.o. i kapitałowe nie będą musiały uzupełniać w DRA bloków o dochodach?

Spółki kapitałowe nie będą musiały wypełniać w ZUS DRA/ZUS RCA pól dotyczących osiąganych dochodów. Spółki te są płatnikiem składek za zatrudnionych w tej spółce ubezpieczonych (np. pracowników, czy zleceniobiorców).

Wspólnicy spółek kapitałowych, jako osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, samodzielnie opłacają składki na własne ubezpieczenia i zobowiązani są do ustalania podstawy wymiaru na ubezpieczenie zdrowotne i obliczania wysokości należnej składki według nowych zasad. Tym samym nowe pola w ZUS DRA lub ZUS RCA będą obowiązywać dla płatników, którzy ustalają składkę zdrowotną na własne ubezpieczenia.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Czy wybór opłacania składki zdrowotnej na podstawie dochodu z poprzedniego roku, zwalnia z konieczności składania comiesięcznej deklaracji (w sytuacji jeśli przedsiębiorca opłaca składki tylko za siebie)?

Forma opodatkowania a tym samym zasady ustalania podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne nie jest czynnikiem wpływającym na zwolnienie z comiesięcznego obowiązku składania dokumentów rozliczeniowych.

Nie ma także znaczenia, że płatnik zadeklaruje ustalanie podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne na podstawie przychodów uzyskanych w poprzednim roku kalendarzowym (dla przedsiębiorców opodatkowanych ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych).

Wszyscy przedsiębiorcy, którzy na mocy przepisów, które obowiązują do końca 2021 r., są zwolnieni z comiesięcznego składania dokumentów rozliczeniowych będą obowiązani począwszy od stycznia 2022 r. do ich składania, nawet jeśli opłacają składkę wyłącznie za siebie.

Z obowiązku tego zwolnieni będą jedynie:

- duchowni,
- osoby składający dokumenty za nianie,
- osoby, które podlegają dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym na podstawie art. 7 ustawy o sus.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Czy przy rozliczeniu rocznym, jeśli dojdzie dopłata składki, trzeba naliczyć odsetki?

Przepisy prawa przewidują rozliczenie dopłaty składki zdrowotnej za ubiegły rok, w dokumentach rozliczeniowych składanych za luty bieżącego roku.

Jeżeli dopłata zostanie rozliczona i opłacana razem ze składkami za luty danego roku, tj. w terminie do 20 marca, to nie będzie odsetek za zwłokę.

Pierwsze dopłaty składki zdrowotnej nastąpią w 2023 r.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Jaki był cel przesunięcia terminu zapłaty składek na dwudziestego, skoro podstawa do składki zdrowotnej będzie brana z miesiąca poprzedniego?

Podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne ustalana będzie na podstawie przychodu lub dochodu z poprzedniego miesiąca.

Przesunięcie to pozwala na skorelowanie terminu na opłacenie składek do ZUS z terminem, który obowiązuje przy rozliczeniu się z urzędem skarbowym (tj. do 20 dnia miesiąca).

Daje to gwarancję, że przedsiębiorca będzie już miał ustalony przychód/dochód za poprzedni miesiąc.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania

Czy wpłata składki na ubezpieczenie zdrowotne za osobę fizyczną prowadzącą działalność zatrudniającą pracowników należna za miesiąc XII/2021 i wpłacona w miesiącu grudniu będzie uznana jako składka zdrowotna właściciela, mimo braku deklaracji (termin złożenia styczeń 2022)?

Przepisy ustawy o sus zobowiązują płatników składek do złożenia kompletu dokumentów rozliczeniowych oraz opłacenia należnych składek w określonych terminach, przez wskazane grupy płatników składek. Są to terminy maksymalne, których dotrzymanie gwarantuje brak odsetek za zwłokę.

Przepisy nie zabraniają opłacenia składek z wyprzedzeniem, np. za grudzień 2021 r. w grudniu 2021 r. Ważne jest, aby płatnik uregulował wszystkie należne składki, do których opłacania jest zobowiązany (tj. na wszystkie ubezpieczenia i fundusze, a nie tylko na samo ubezpieczenie zdrowotne), jedną wpłatą na nadany płatnikowi indywidualny numer rachunku składkowego NRS.

Dopuszczalne jest złożenie dokumentów rozliczeniowych po opłaceniu składek, jednak nie później niż w ustawowym terminie, tj. w przypadku składania dokumentów za grudzień 2021 r. najpóźniej do 5., 10. lub 15. stycznia 2022 r.

Rozliczenie dokonanej wpłaty na koncie płatnika składek nastąpi na podstawie złożonych przez płatnika dokumentów rozliczeniowych, jednak pod warunkiem, że nie występowały nieopłacone należności za okresy wcześniejsze niż grudzień.

W takim przypadku w pierwszej kolejności z wpłaty zostaną rozliczone wcześniejsze należności, a różnica w składkach za grudzień będzie musiała zostać dopłacona. W przypadku rozliczania składek także za innych ubezpieczonych dla których w podstawie wymiaru składek uwzględnia się osiągnięty przychód (np. za pracowników) należy w dokumentach rozliczeniowych za grudzień uwzględnić wyłącznie wynagrodzenia (przychody) wypłacone lub postawione do dyspozycji ubezpieczonego w grudniu.

Dziękujemy za uwagę